

מודל להערכה פדגוגית ככלי לקידום תהליכי הוראה ולמידה

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

ד"ר עירית ששון
המכללה האקדמית תל-חי,
מכון שמיר למחקר

כנס מבית
מרכז כדר

מִפְנוֹר
יצרים משמעות בלמידה

נעמי
קר

מכללת
אורות

תוכנית הסדנא

- פתיחה: פדגוגיה חדשנית על קצה המזלג
- כיצד נקבעת איכות פדגוגית?
- מודל להערכת איכות פדגוגית של משימות לימוד
- עבודה בסדנא
- סיכום

מאפיינים של פדגוגיה חדשנית

- ❑ המורה כמעצב (Designer) של סביבות למידה
- ❑ מודל של רשת (בניגוד למודל של פירמידה)
- ❑ ללמוד זה להיות מעורב באופן פעיל וללמד זה לעצב תנאים ללמידה טובה
- ❑ דגש על פיתוח חשיבה מסדר גבוה (בניגוד לשינון מידע)
- ❑ ידע הוא מבנה (Structure) והתודעה היא פעילות פרשנית
- ❑ תכלית הלמידה היא תלמיד היודע להתייחס באופן ביקורתי ויצירתי לידע בסיטואציות למידה חדשות מגוונות

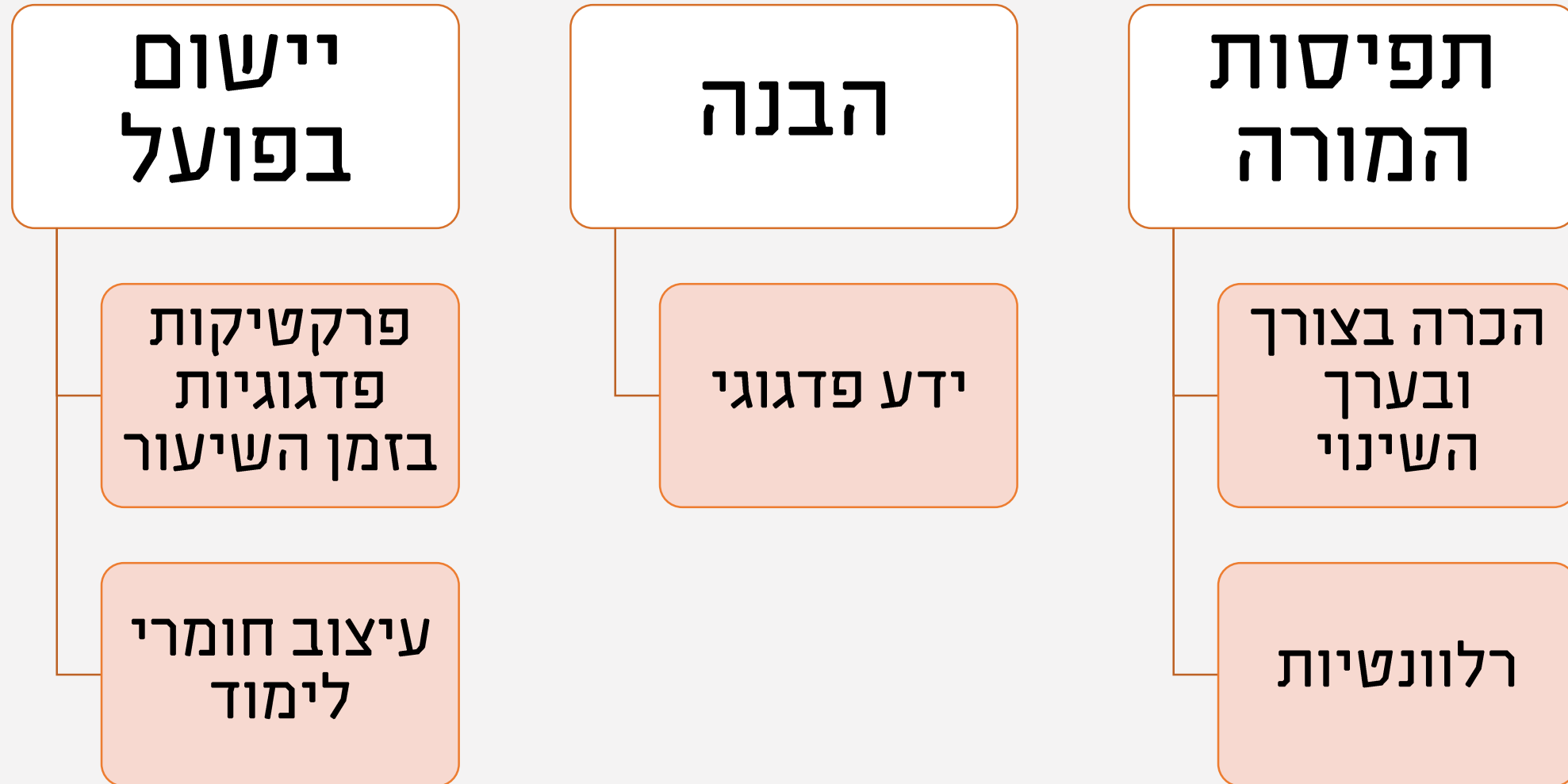

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ חברי

מימדי הטמעה של פדגוגיה חדשנית

(Sasson, 2017)

כיצד נקבעת איכות פדגוגית?

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ חברי

דוגמא 1 – הכנת תעודת זהות ליצחק רבין, משימה לכיתה ו'

חפשו באינטרנט מידע על יצחק רבין ז"ל - היעזרו ברשימת הקישורים המצורפים מטה.

- קראו את המידע ובחרו מתוכו את החלקים המתאימים לכם.
- פתחו קובץ Word או מצגת Power Point והכינו את תעודת הזהות לפי הקריטריונים הבאים:
- ✓ שם מלא, תאריך לידה/פטירה, מקום הולדתו, לימודים והשכלה, תפקידים ותחנות בחייו של רבין
- ✓ בחרו ציטוט אחד של רבין, העתיקו והסבירו מדוע בחרתם דווקא בציטוט זה? (מתוך רשימת הקישורים) קישורים:

[ויקיפדיה](#), [אתר ממשלת ישראל](#), [אתר מרכז רבין](#), [ציטוטים ואמרות של רבין ז"ל](#)

• את הקובץ שיצרתם שימרו במחשב שלכם. שלחו את הקובץ במייל למורה.

• התכוננו להציג אותו מול חבריכם בכיתה.

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ חברי

סקר – מה לדעתי האיכות הפדגוגית של המשימה?

1. איכות פדגוגית נמוכה מאוד
2. איכות פדגוגית נמוכה
3. איכות פדגוגית בינונית
4. איכות פדגוגית גבוהה
5. איכות פדגוגית גבוהה מאוד

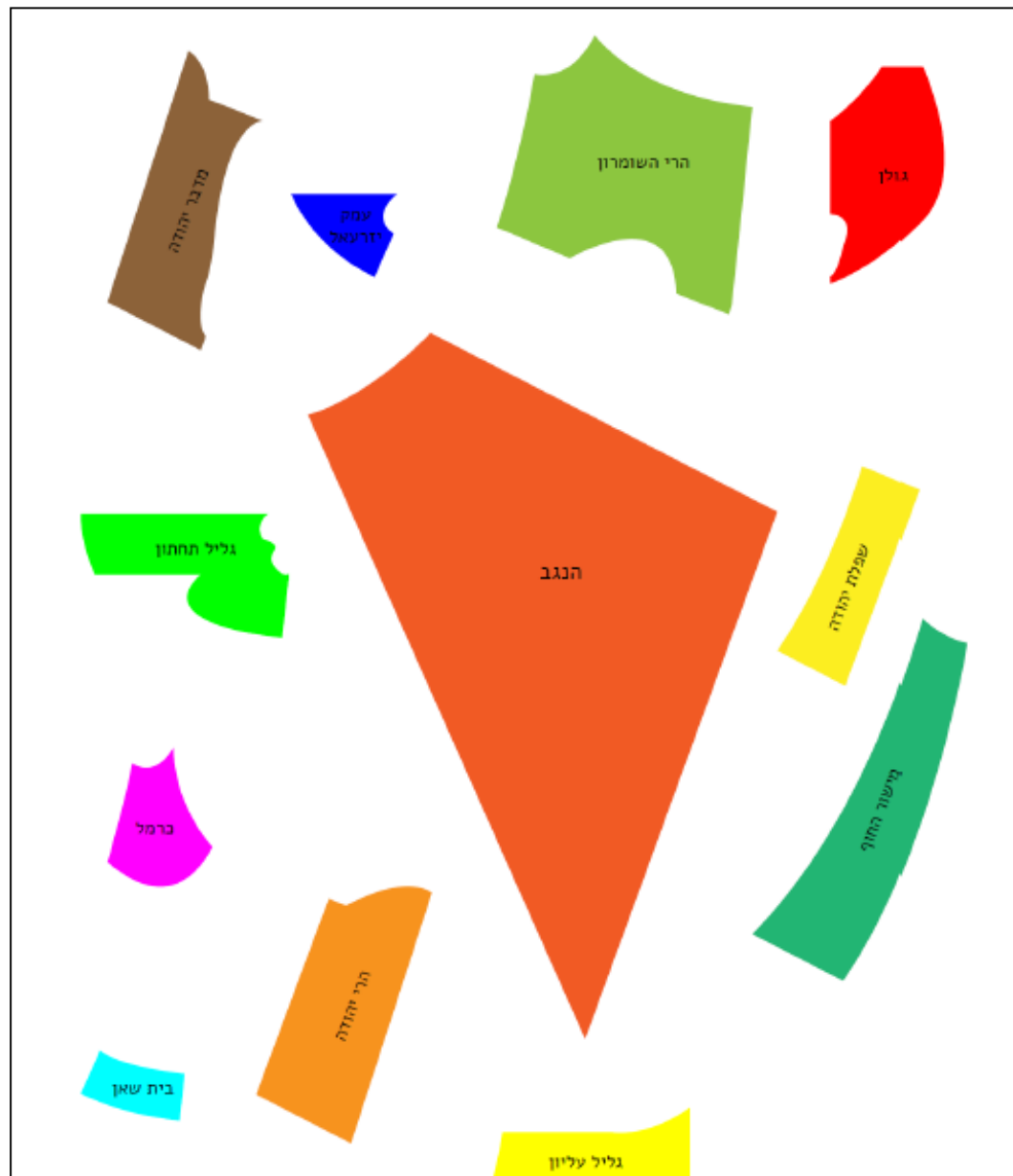
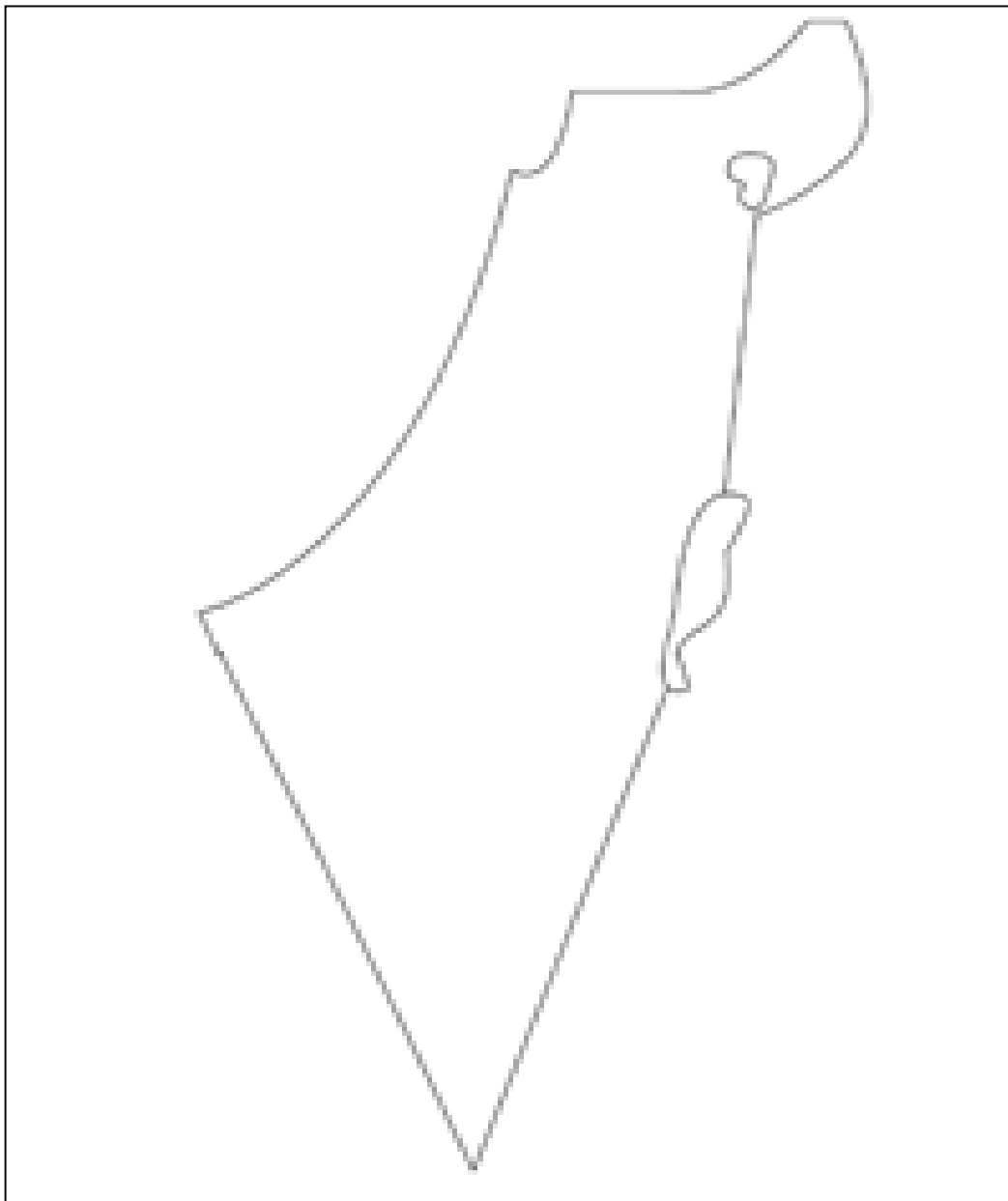

4

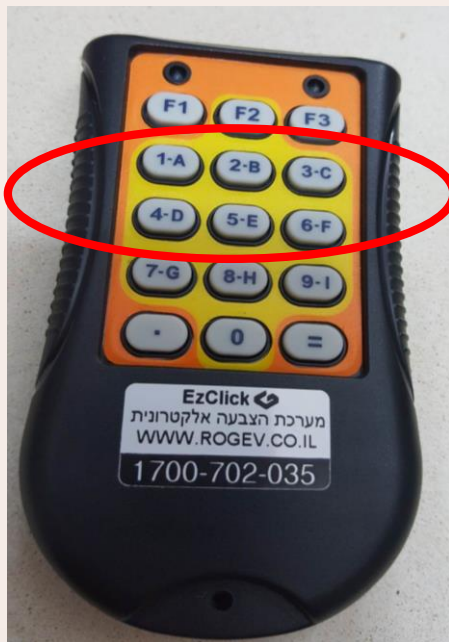
כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

דוגמא 2: התאמת חלקי מפה, שיעור מולדת, כיתה ד'

סקר – מה לדעתי האיכות הפדגוגית של המשימה?

1. איכות פדגוגית נמוכה מאוד
2. איכות פדגוגית נמוכה
3. איכות פדגוגית בינונית
4. איכות פדגוגית גבוהה
5. איכות פדגוגית גבוהה מאוד

4

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

דוגמא 3:

שיעור מדעים, כיתה ט'

ניסוי - התבוננות במיקרוסקופ

מטרת הניסוי: השוואה בין תא צמח לתא בע"ח (אנימלי)

שלב א' - התבוננות בתאי צמח האלודיאה

1. הניחו על גבי זכוכית הנושא טיפת מים.
2. בעזרת הפינצטה קחו עלה אחד והניחו אותו בעדינות על גבי טיפת המים.
3. הניחו מעל העלה זכוכית מכסה.
4. ספגו בעזרת הנייר הסופג את עודפי המים.
5. התבוננו בתאי האלודיאה בהגדלה פי 40 (עדשה אדומה).
6. עברו להגדלה פי 100 (עדשה צהובה) לאחר אישור המורה.
7. עברו **בעדינות** להגדלה פי 400 (עדשה כחולה).
8. ציירו ותארו במחברת את אשר אתם רואים.

שלב ב' - התבוננות בתאי אפיתל הלחי

1. הניחו על גבי זכוכית הנושא טיפת מים.
2. בעזרת קיסם גרדו מעט את החלק הפנימי של הלחי וערבבו את הקיסם עם טיפת המים שעל גבי הזכוכית הנושא.
3. הניחו מעל העלה זכוכית מכסה.
4. ספגו בעזרת הנייר הסופג את עודפי המים.
5. התבוננו בתאי האפיתל בהגדלה פי 40 (עדשה אדומה).
6. עברו להגדלה פי 100 (עדשה צהובה) לאחר אישור המורה.
7. עברו **בעדינות** להגדלה פי 400 (עדשה כחולה).
8. ציירו ותארו במחברת את אשר אתם רואים.

שלב ג' - השוואה בין תאי האלודיאה לאפיתל הלחי

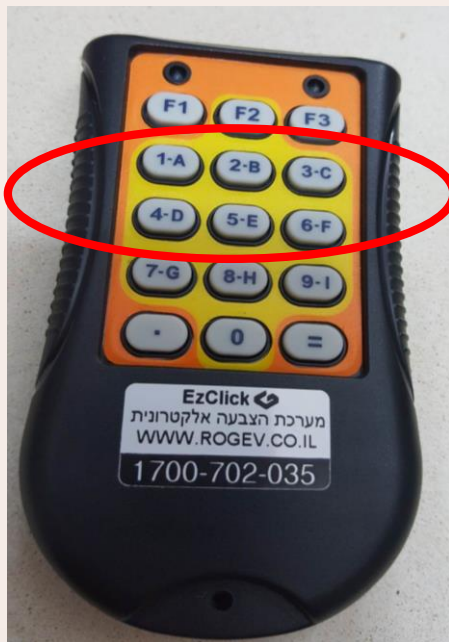
ערכו השוואה של הדומה והשונה בין שני סוגי התאים בהם צפיתם.

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

סקר – מה לדעתי האיכות הפדגוגית של המשימה?

1. איכות פדגוגית נמוכה מאוד
2. איכות פדגוגית נמוכה
3. איכות פדגוגית בינונית
4. איכות פדגוגית גבוהה
5. איכות פדגוגית גבוהה מאוד

4

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

מודל תלת מימדי להערכת איכות פדגוגית

III

גישות בפסיכולוגיה של הלמידה

ביהיוריסטית

קונסטרוקטיביסטית/הבנייתית בדגש על מקור חיצוני ללומד

קונסטרוקטיביסטית/הבנייתית בדגש על מקור פנימי ללומד

- התאמת הגישה למטרות החינוכיות
- העברת המוקד לגישה הקונסטרוקטיביסטית

II

חשיבה מסדר גבוה

מיפוי מיומנויות החשיבה

רמות חשיבה לפי הטקסונומיה של בלום

- העברת המוקד משינון מידע לפיתוח חשיבה
- גיוון במיומנויות החשיבה
- פיתוח חשיבה מסדר גבוה

I

עקרונות ופרקטיקות עיצוב

פרקטיקות פדגוגיות

עקרונות/מטרות להשגה

- הלימה בין מטרות לפרקטיקות פדגוגיות
- גיוון הפרקטיקות הפדגוגיות
- ביטוי לפרקטיקות חדשניות

דוגמאות לעקרונות ופרקטיקות פדגוגיות

פרקטיקות פדגוגיות

הרצאה

שילוב משחק לימודי

ניסוי הדגמה

דיון

עבודה בקבוצות בשיטת הג'יקסו

עקרונות פדגוגיים

קישור לחיי היום-יום

המחשה של רעיונות מופשטים

פיתוח חשיבה ביקורתית

שיתוף ידע בין לומדים

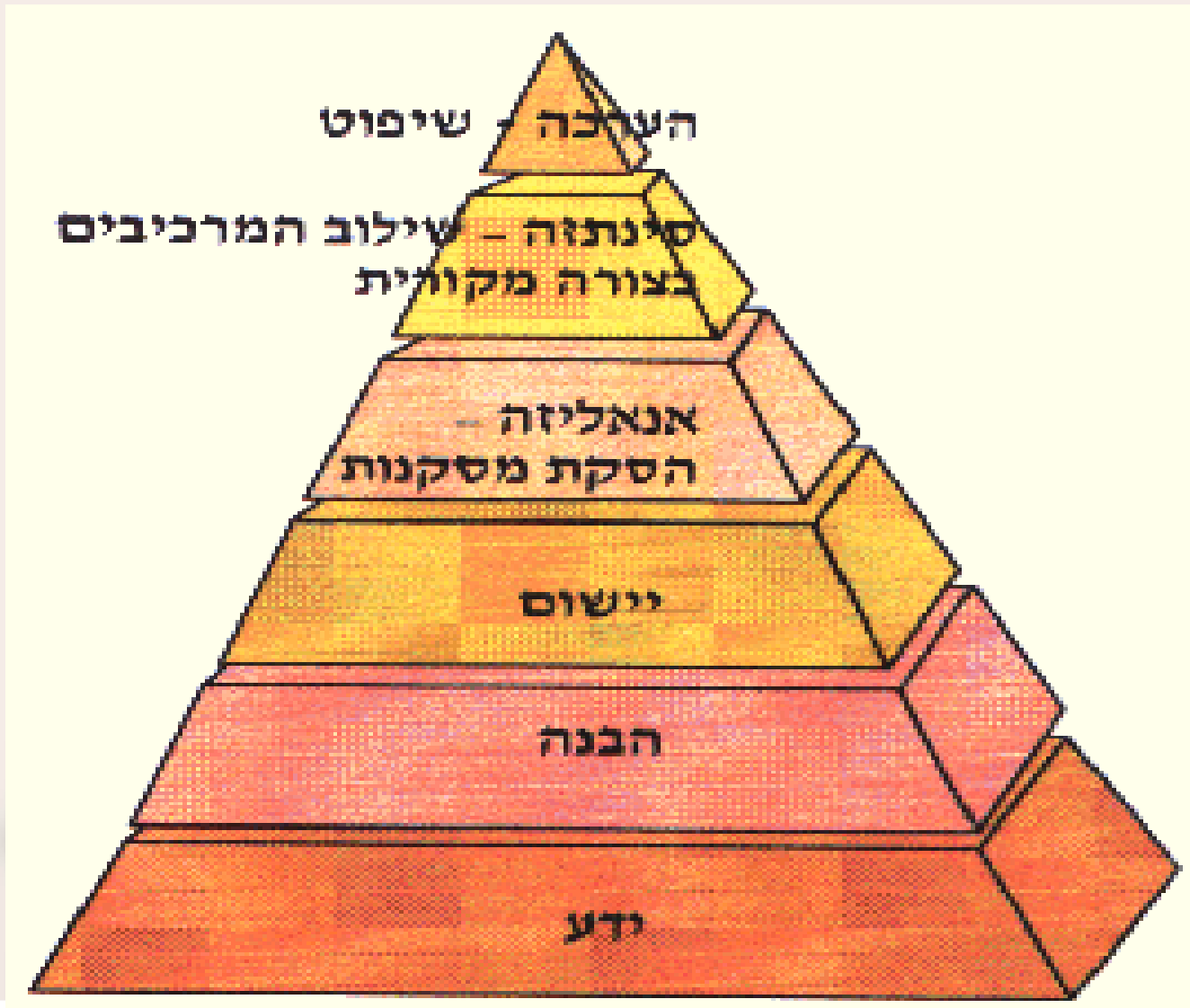
העשרת ידע

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ חברי

טקסונומיה של בלום – רמות חשיבה

4

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

גישות בפסיכולוגיה של הלמידה

גישה	תיאור
ביהביוריסטית	משימה למטרת אימון/תרגול, נתון פרוטוקול מלא וסגור, דגש על שינון מידע ופעולה טכנית של לומדים, מידת התלות במורה בתהליך הלמידה גבוהה
הבנייתית/ קונסטרוקטיביסטית	נתון פרוטוקול מלא/חלקית, המשימה מוצגת על ידי המורה באמצעי המחשה מגוונים, רמת הבנייה של ידע על ידי לומדים בינונית, מידת התלות במורה בתהליך הלמידה בינונית
הבנייתית/ קונסטרוקטיביסטית	נתון פרוטוקול פתוח/מתווה כללי, רמת הבנייה של ידע על ידי לומדים גבוהה, מורה מנחה תהליך למידה, לומדים בונים ומציגים עולמות ידע באופן פעיל עצמאי ומגוון באמצעי המחשה

הנחיות לעבודה בסדנא

בחרו משימה מתוך שש המשימות שלפניכם

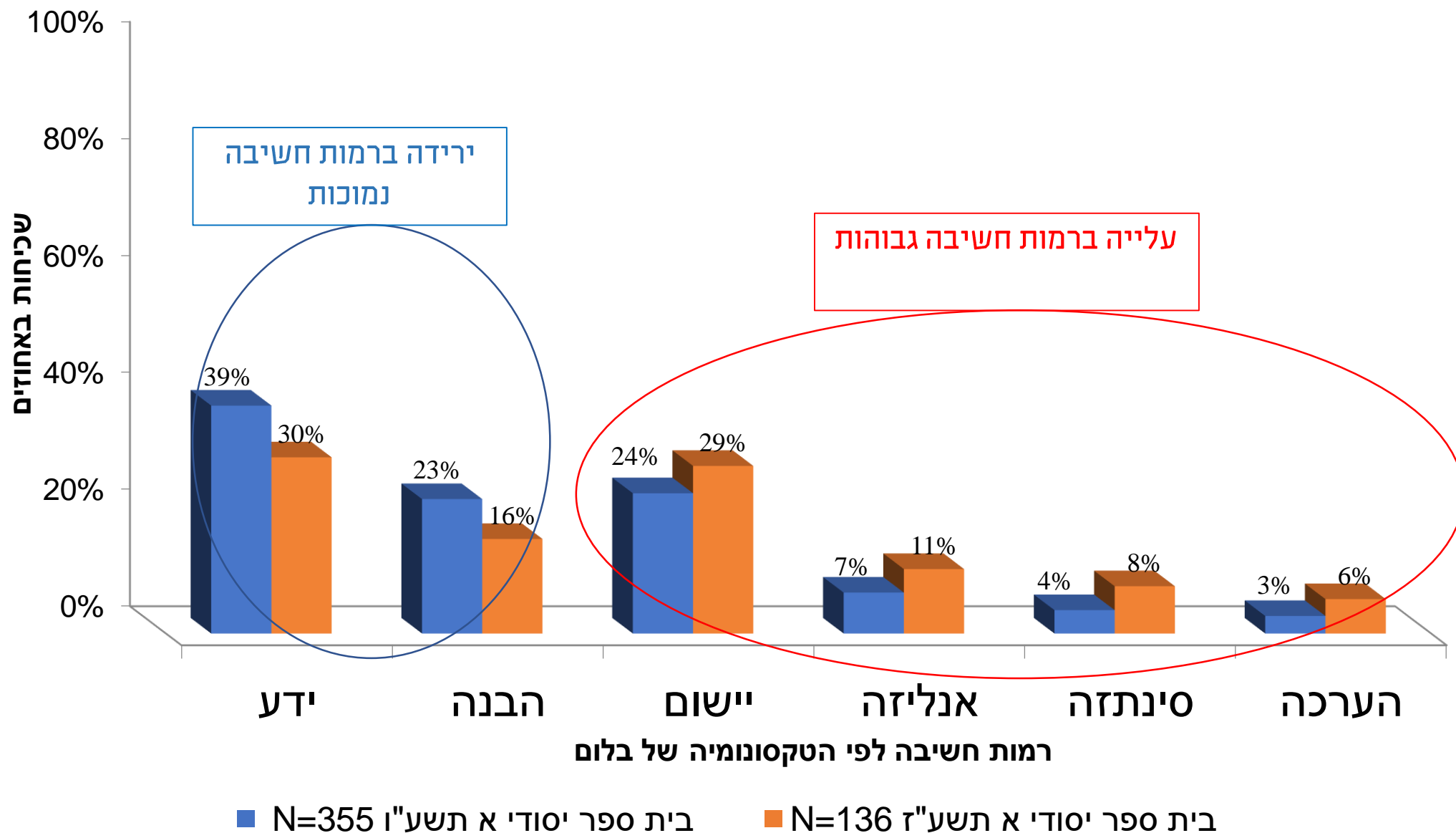
- מהן הפרקטיקות הפדגוגיות הבאות לידי ביטוי במשימה? האם הן מגוונות? האם הן חדשניות? מה תרומתן לקידום מטרות המשימה?
- מהן רמות החשיבה לפי בלום שבאות לידי ביטוי בשאלות במשימה? האם הן מגוונות? האם הן מעודדות חשיבה מסדר גבוה?
- מה הגישה המרכזית/הדומיננטית בפסיכולוגיה של הלמידה הבאה לידי ביטוי במשימה?
- סכמו מה הערכתכם הפדגוגית ביחס לאיכות המשימה? הסבירו את קביעתכם.
- מה הייתם משנים במשימה כדי לשפר את איכותה הפדגוגית במידת הצורך?

כנס מצרף הרביעי
ההערכה עומדת למבחן

3.4.17 | ז' בניסן תשע"ז | קיבוץ כברי

דוגמא לשימוש במודל הפדגוגי להערכת שינוי בית ספרי

סיכום

- הטמעה של שינוי פדגוגי צריכה לבוא לידי ביטוי בשינוי תפיסתי של אנשי חינוך, בפיתוח ידע פדגוגי וביישום בפועל בכיתה
- הערכה של איכות פדגוגית תורמת להעמקת הידע הפדגוגי
- מודל הערכה פדגוגי להערכת איכות מהווה אמצעי לשפה ארגונית אחידה
- הערכה של איכות פדגוגית בית ספרית היא כלי ניהולי להשמעת שינוי

